

CARACTERISTICA GENERALĂ ȘI TENDINȚELE PRINCIPALE DE DEZVOLTARE A ACTIVITĂȚII DE ANTREPRENORIAS ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Ludmila Timotin

Universitatea Tehnică a Moldovei

1. ANALIZA ÎNTREPRINDERILOR PE GENURI DE ACTIVITATE

Conform datelor Registrului de Stat al Camerei Înregistrării de Stat, la 01.11.2015, pe teritoriul Republicii Moldova erau înregistrate 169811 persoane juridice și întreprinzători individuali. Întreprinderile sunt înregistrate cu următoarele forme organizatorico-juridice de administrare: 91463 societăți cu răspundere limitată (54%); 63178 întreprinzători individuali (37%); 4619 societăți pe acțiuni; 3958 cooperative

(cooperative de producție, cooperative de consum și cooperative de întreprinzător) (2%);

1546 întreprinderi de stat și municipale (1%); 1817 organizații necomerciale (1%); 3230 altele (filiale, reprezentanțe, societăți în comandită, întreprinderi de arenă. Principalele sectoare de activitate preferate de agenții economici până la data de 01.01.2015, conform datelor publicate de Camera Înregistrării de Stat, au fost comerțul cu ridicata (30%), comerțul cu amănuntul (23%) și industria prelucrătoare (12%) (figura 1).

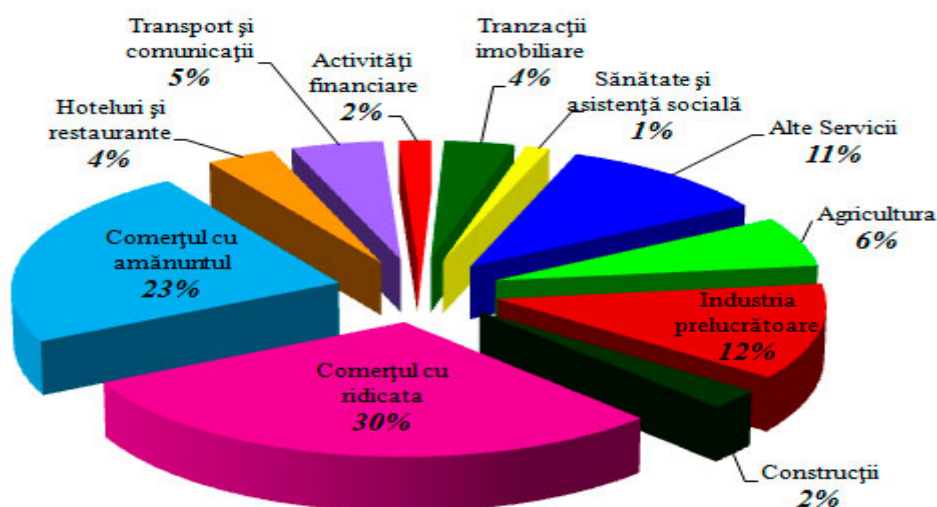

Figura 1. Genurile de activitate declarate la momentul înregistrării până la data de 01.01.2015.

Sursa: Camera Înregistrării de Stat, <http://www.cis.gov.md/statistica>

Caracteristica generală a dezvoltării afacerilor, conform statisticilor Potrivit BNS, la sfârșitul anului 2014 (începutul anului 2015), în Republica Moldova funcționau și prezentau rapoarte organelor statistice mai mult de 53,7 mii de întreprinderi cu 519,4 mii de angajați. Toate întreprinderile au obținut 263281 mil. lei venituri din vânzări și 3661 mil. lei profitul până la impozitare (tabelul 1.).

Numărul de întreprinderi în perioada analizată a crescut constant: de la 39987 de agenți economici în anul 2007 la 46704 unități în 2010 și până la 53738 în 2014. Rata de creștere a numărului

de întreprinderi s-a modificat de la 105,96% (2009) până la 102,86% (2014). Cu toate acestea, ritmul de creștere a numărului de companii în ultimii ani scade nesemnificativ, dar stabil.

Numărul de angajați de-a lungul anilor a scăzut, dar în 2012 această tendință s-a schimbat și în 2012-2013 se înregistrează o ușoară creștere a numărului de salariați: ritmul anual de creștere a fost de 101,90% și 101,02%. Dar în 2014 din nou se observă o diminuare a numărului de lucrători (sporul constituind 98,90%).

Indicatorul venituri din vânzări înregistrează o creștere anuală de-a lungul întregii perioade

cercetate (cu excepția anului 2009), însă ratele anuale de creștere variază semnificativ în diferiți ani: de la 101,97 în 2012 la 121,21 în 2010. În dinamica indicatorului profit / pierderi până la impozitare nu există o tendință clară. Dimpotrivă,

au avut loc schimbări bruște atât de creștere, cât și de reducere a lui. Totodată, reducerea veniturilor a fost observată nu numai în perioada de criză (2009), ci și în 2012-2014 (rata de creștere – 32,62%; 87,77% și 88,62%, respectiv).

Tabelul 1. Principalii indicatori și tendințe în dezvoltarea întreprinderilor.

Indicatori	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Nr. întreprinderi, un.	39987	42121	44633	46704	48541	50681	52246	53738
<i>Ritm de creștere, %*</i>		105,34	105,96	104,64	103,93	104,41	103,09	102,86
Salariați, pers.	574131	572129	539195	526182	510191	519882	525198	519429
<i>Ritm de creștere, %*</i>		99,65	94,24	97,59	96,96	101,90	101,02	98,90
Venituri din vânzări, mil. lei	148512,7	175058,4	146447	177503,2	207676,8	211759,3	232935,7	263281,4
<i>Ritm de creștere, %*</i>		117,87	83,66	121,21	117,00	101,97	110,00	113,03
Profitul / pierderea până la impozitare, mil. lei	10836,3	15549,4	3666,9	13169,8	14427,5	4706,6	4131,0	3660,8
<i>Ritm de creștere, %*</i>		143,49	23,58	359,15	109,55	32,62	87,77	88,62

Notă: * – față de anul precedent. Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS.

2. ANALIZA SUCCINTĂ A GRUPELOR DE ÎNTREPRINDERI

Rezultatele studiului unor grupe de întreprinderi în funcție de forma de proprietate sunt prezentate în tabelul 2.

Astfel, cea mai mare contribuție la dezvoltarea țării o au *întreprinderile private*. Acestea dețin 89,47% din totalul afacerilor, ele angajează aproape 60,26% de lucrători, obțin aproximativ 58,84% venituri din vânzări. În total, sectorul privat, în anul 2014, a obținut un profit în sumă de 5548,2 mil. lei.

Deși *întreprinderile din proprietatea publică* alcătuiesc doar 1,98% din numărul total, în cadrul acestora activează un număr semnificativ de angajați – 23,65%. Cea mai mică cotă în economia modernă a Moldovei îi aparține *proprietății mixte (publică și privată) fără participare străină*, care constituie doar 0,22% din totalul întreprinderilor. Este important de subliniat faptul că grupele de companii constituite, integral sau parțial, pe bază de capital public – proprietate publică și proprietate

mixtă (publică și privată) fără participare străină – au încheiat anul cu pierderi.

Un rol important în economie îl joacă întreprinderile cu capital străin (*proprietate străină și întreprinderi mixte cu participarea capitalului străin*). Acestea constituie 8,33% de întreprinderi, în care muncesc 14,38% de salariați și se obțin 29,43% venituri din vânzări. Aceste întreprinderi în 2014 au obținut profit (888,9 milioane lei), iar întreprinderile mixte (cu participarea capitalului străin) au terminat anul cu pierdere (-1,528.4 milioane de lei). Analiza afacerilor de diferite mărimi a arătat rolul semnificativ al *sectorului IMM* în ceea ce privește numărul de întreprinderi (97,39% se referă la sectorul IMM-urilor) și ocuparea forței de muncă în IMM-uri – 56,16% (tabelul 3).

În același timp, *întreprinderile mari* întrec sectorul IMM-urilor în ceea ce privește indicatorul venituri din vânzări (68,23%), deși ponderea întreprinderilor mari este de doar 2,61% din numărul total de agenți economici.

În cadrul sectorului IMM, conform numărului de agenți economici predomină grupa

Tabelul 2. Principalii indicatori ai dezvoltării întreprinderilor pe forme de proprietate, anul 2014.

<i>Indicatori</i>	<i>Numărul de întreprinderi, un.</i>		<i>Numărul de salariați, pers.</i>		<i>Venituri din vânzări, mil. lei</i>		<i>Profitul / pierderea până la impozitare, mil. lei</i>
	total	%	total	%	total	%	Total
Total întreprinderi, inclusiv:	53738	100	519429	100	263281,4	100	3660,8
proprietate publică	1062	1,98	122867	23,65	26624,8	10,11	-493,7
proprietate privată	48082	89,47	313021	60,26	154904,0	58,84	5548,2
proprietate mixtă (publică și privată) fără participare străină	120	0,22	8838	1,70	4264,0	1,62	-754,3
proprietate străină	2536	4,72	42589	8,20	40685,4	15,45	888,9
proprietatea întreprinderilor mixte (cu participarea capitalului străin)	1938	3,61	32114	6,18	36803,2	13,98	-1528,4

Sursa: datele BNS.

Tabelul 3. Principalii indicatori ai dezvoltării întreprinderilor după mărime, anul 2014.

<i>Indicatori</i>	<i>Numărul de întreprinderi, un.</i>		<i>Numărul de salariați, pers.</i>		<i>Venituri din vânzări, mil. lei</i>		<i>Profitul / pierderea până la impozitare, mil. lei</i>	
	Total	%	Total	%	total	%	Total	%
Total întreprinderi, inclusiv:	53738	100	519429	100	263281,4	100	3660,8	100
Mari	1403	2,61	227692	43,84	179631,1	68,23	648,0	17,70
Sectorul IMM, dintre care:	52335	97,39	291737	56,16	83650,3	31,77	3012,7	82,30
Mijlocii	1621	3,02	85893	16,57	28085,0	10,67	1045,0	28,55
Mici	10099	18,79	119289	22,97	44553,9	16,92	1765,7	48,23
Micro	40615	75,58	86555	16,66	11011,4	4,18	202,1	5,52

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS.

microîntreprinderilor – 75,58%. După toți ceilalți indicatori, o proporție relativ mai mare îi revine grupei întreprinderilor mici: 22,97% salariați; 16,92% venituri din vânzări; 48,23% profituri.

Caracteristica întreprinderilor cu diferite genuri de activitate arată că cel mai mare număr de companii sunt legate de *domeniul comerțului*. Acest sector cuprinde 39,06% din totalul agenților economici, 21,89% din angajați, cu 47,48% venituri din vânzări (tabelul 4).

Pe lângă comerț, o pondere semnificativă după numărul de întreprinderi o dețin sectoarele: tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor (18,16%); industria prelucrătoare (9,32%); transporturi și comunicații (6,62%); agricultura, economia vânatului și silvicultura (5,50%) și construcții (5,44%). Doua

sectoare au încheiat anul cu pierderi. Acestea sunt: energie electrică și termică, gaze și apă; pescuitul, piscicultura.

Dacă analizăm sectoarele de producție ale economiei, la *industria prelucrătoare* se referă mai puțin de 10% din întreprinderi (9,32%), totuși aici muncesc 18,18% de salariați și sunt realizate 15,68% venituri din vânzări. Întreprinderile industriei prelucrătoare au obținut un profit în sumă de 1073,4 milioane de lei.

Pentru a evalua capacitatea de resurse umane a întreprinderilor se utilizează indicele numărului de angajați într-o întreprindere. Acest indice scade constant de-a lungul anilor, începând cu 15,9 persoane în 2006 până la 9,7 persoane în 2014 (tabelul 5).

Tabelul 4. Principalii indicatori ai dezvoltării întreprinderilor în funcție de genul de activitate, anul 2014.

<i>Indicatori</i>	<i>Numărul de întreprinderi, un.</i>		<i>Numărul de salariați, pers.</i>		<i>Venituri din vânzări, mil. lei</i>		<i>Profitul / pierderea până la impozitare, mil. lei</i>
	total	%	total	%	Total	%	Total
Total întreprinderi, inclusiv:	53738	100	519429	100	263281,4	100	3660,8
Agricultura, economia vânatului și silvicultura	2956	5,50	46704	8,99	10721,5	4,07	914,6
Pescuitul, piscicultura	81	0,15	401	0,08	28,4	0,01	-1,5
Industria extractivă	115	0,21	2635	0,51	885,1	0,33	103,2
Industria prelucrătoare	5010	9,32	94454	18,18	41285,1	15,68	1073,4
Energie electrică și termică, gaze și apă	348	0,65	18097	3,48	19517,3	7,41	-3267,2
Construcții	2923	5,44	30083	5,79	13382,5	5,08	762,9
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	20991	39,06	113698	21,89	125017,9	47,48	2555,4
Hoteluri și restaurante	1745	3,25	14169	2,73	2558,4	0,97	2,9
Transporturi și comunicații	3559	6,62	53872	10,37	23672,3	8,99	594,5
Activități financiare	1041	1,94	3955	0,76	6590,1	2,50	560,7
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	9759	18,16	55269	10,64	10814,5	4,11	389,5
Învățământ	400	0,74	14153	2,72	1424,2	0,54	29,9
Sănătate și asistență socială	1070	1,99	51392	9,89	5595,7	2,12	21,0

Sursa: datele BNS.

Tabelul 5. Numărul angajaților la o întreprindere, persoane.

<i>Anul</i>	<i>Numărul de angajați</i>
2006	15,9
2007	14,4
2008	13,6
2009	12,1
2010	11,3
2011	10,5
2012	10,3
2013	10,0
2014	9,7

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS.

Calculul indicatorilor de bază privind sfera de afaceri în Republica Moldova ne-au permis să elaborăm un "portret" de grup al unei companii moldovenești medii, care poate fi folosit pentru a concretiza formele și metodele de suport al afacerilor.

Așadar, "portretul" de grup al întreprinderii medii din Republica Moldova se caracterizează prin următoarele trăsături (anul 2014):

- 1) Principalele caracteristici ale întreprinderii:
 - Forma organizatorico-juridică de administrare – societăți cu răspundere limitată (54% din toți agenții economici);
 - Forma de proprietate – privată (89,47%);
 - Principalul gen de activitate – comerțul cu ridicata și cu amănuntul (39,06%);
 - Mărimea întreprinderii – microîntreprindere (75,58%);
 - Locul de amplasare a afacerii – municipiul Chișinău.
- 2) Potențialul întreprinderii și rezultatele activității:
 - Numărul de angajați la o întreprindere – 9,7 persoane;
 - Venituri din vânzări ale unei întreprinderi – 4,9 mil. lei;

- Profitul / pierderile până la impozitare ale unei întreprinderi – 68,1 mii lei.

Acest "portret" poate fi realizat, de exemplu, o dată la 2-3 ani, pentru a demonstra în ce măsură se modifică parametrii și indicatorii de bază ai unei întreprinderi medii din Republica Moldova.

3. SPECIFICUL ACTIVITĂȚII ÎNTEPRINDERILOR CU DIFERITE FORME DE PROPRIETATE

Pe parcursul implementării reformei economice actuale, în Republica Moldova se dezvoltă întreprinderi cu diverse forme de proprietate. Analiza principalilor indicatori ai activității lor ne-a permis să estimăm principalele tendințe de dezvoltare.

Indicatorul numărului de întreprinderi.

Analizând numărul de întreprinderi în funcție de formele de proprietate structura și tendințele de schimbare a acestui indicator, trebuie să menționăm

următoarele (tabelul 6). Întreprinderile private dețin cea mai mare proporție în toate formele de proprietate (89,47%). Acest indicator nu s-a schimbat practic în perioada analizată.

Ponderea întreprinderilor bazate integral sau parțial pe proprietatea publică constituie 2,20% (inclusiv 1,98% proprietate publică și 0,22% proprietate mixtă, publică și privată, fără participare străină). În același timp, ponderea proprietății mixte (publice și private) s-a redus, pe când ponderea întreprinderilor publice a scăzut până în 2011, iar în ultimii 3 ani a crescut ușor.

Întreprinderile care se bazează în întregime sau în parte pe capital străin alcătuiesc 8,33% din totalul companiilor (4,72% proprietate străină și 3,61% proprietate a întreprinderilor mixte – cu participarea capitalului străin). Luată împreună, cota lor a crescut, în timp ce proporția întreprinderilor proprietate străină este în continuă creștere, iar cea a întreprinderilor mixte (cu participarea capitalului străin) a scăzut în ultimii 3 ani.

Tabelul 6. Structura numărului de întreprinderi privind forma de proprietate, %.

<i>Indicatori</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Total întreprinderi, inclusiv:	100	100	100	100	100	100	100	100
proprietate publică	2,03	2,00	1,89	1,88	1,79	1,82	1,96	1,98
proprietate privată	89,17	89,02	89,42	89,44	89,40	89,37	89,30	89,47
proprietate mixtă (publică și privată) fără participare străină	0,79	0,65	0,54	0,46	0,40	0,34	0,26	0,22
proprietate străină	3,71	3,95	3,92	3,98	4,14	4,34	4,56	4,72
proprietatea întreprinderilor mixte (cu participarea capitalului străin)	4,30	4,38	4,23	4,25	4,26	4,12	3,92	3,61

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS.

La evaluarea ritmului anual de creștere a întreprinderilor trebuie de acordat atenție la următoarele (tabelul 7):

- În general, toate întreprinderile au înregistrat o creștere anuală de 102,86%.
- O creștere anuală maximă (106,33%) a avut loc la întreprinderile proprietate străină.
- Creșterea anuală este caracteristică de asemenea întreprinderilor proprietate publică (103,61%) și proprietate privată (103,06%).
- S-a redus semnificativ rata întreprinderilor proprietate mixtă (publică și privată) fără participare străină (88,24%), această tendință de scădere a avut loc de-a lungul tuturor anilor analizați.
- În 2014, a scăzut de asemenea numărul întreprinderilor mixte (cu participarea capitalului

străin). În anii precedenți (pană la 2012) însă a existat o tendință pozitivă de creștere a acestui indicator.

Indicatorul numărului de angajați. Studiind acest indicator în întreprinderi cu diferite forme de proprietate am determinat un șir de tendințe (tabelul 8). Cea mai mare cotă-parte a angajaților lucrează în întreprinderile cu formă privată de proprietate (60,26%). O proporție semnificativă a angajaților activează în întreprinderi proprietate publică (23,65%), această rată menținându-se de mai mulți ani la același nivel. Alte 1,70% le constituie lucrătorii întreprinderilor proprietate mixtă (publică și privată) fără participare străină, a căror pondere a scăzut de la 4,09% în 2007.

La întreprinderile cu capital străin

Tabelul 7. Indicatorul numărului de întreprinderi după forma de proprietate, în % față de anul precedent.

<i>Indicatori</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Total întreprinderi, inclusiv:	110,59	105,34	105,96	104,64	103,93	104,41	103,09	102,86
proprietate publică	98,42	103,94	100,00	103,79	99,09	106,11	111,29	103,61
proprietate privată	110,76	105,16	106,44	104,67	103,89	104,37	103,00	103,06
proprietate mixtă (publică și privată) fără participare străină	89,30	86,44	88,32	88,43	90,65	89,18	78,61	88,24
proprietate străină	121,88	112,15	105,17	106,24	108,29	109,50	108,31	106,33
proprietatea întreprinderilor mixte (cu participarea capitalului străin)	109,55	107,26	102,28	105,03	104,39	100,92	97,94	94,72

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS.

(proprietate străină și proprietatea întreprinderilor mixte cu participarea capitalului străin), cota angajaților a crescut de la 10,99% în 2007 până la 14,38% în 2014. S-a majorat mai semnificativ proporția angajaților în întreprinderile proprietate străină (de la 4,80% în 2007 până la 8,20% în 2014).

Analiza ritmului anual de creștere a ocupării forței de muncă arată că (tabelul 9):

- În general, a existat o ușoară reducere a ocupării forței în 2014 – 98,90%;
- așa tendință se observă pe parcursul anilor pe parcursul 2007-2011.
- O creștere a fost înregistrată în 2014 numai în întreprinderile proprietate străină (106,22%).

Tabelul 8. Structura numărului de salariați în funcție de forma de proprietate, %.

<i>Indicatori</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Total salariați, inclusiv:	100	100	100	100	100	100	100	100
proprietate publică	23,07	22,71	22,84	23,08	23,75	22,91	23,82	23,65
proprietate privată	61,85	61,38	61,92	61,65	59,44	60,47	59,80	60,26
proprietate mixtă (publică și privată) fără participare străină	4,09	3,76	3,33	2,79	2,38	2,15	2,00	1,70
proprietate străină	4,80	5,87	6,09	6,30	7,06	7,40	7,63	8,20
proprietatea întreprinderilor mixte (cu participarea capitalului străin)	6,19	6,28	5,82	6,19	7,37	7,07	6,75	6,18

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS.

Tabelul 9. Indicatorul numărului de salariați în funcție de forma de proprietate a întreprinderii, în % față de anul precedent.

<i>Indicatori</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Total salariați, inclusiv:	99,86	99,65	94,24	97,59	96,96	101,90	101,02	98,90
proprietate publică	97,50	98,09	94,79	98,62	99,79	98,27	105,03	98,23
proprietate privată	100,95	98,89	95,08	97,15	93,48	103,68	99,90	99,67
proprietate mixtă (publică și privată) fără participare străină	79,07	91,58	83,56	81,60	82,87	91,99	94,02	84,09
proprietate străină	119,47	121,81	97,74	100,98	108,72	106,75	104,26	106,22
proprietatea întreprinderilor mixte (cu participarea capitalului străin)	102,79	101,21	87,26	103,79	115,46	97,83	96,40	90,59

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS.

• Reducerea este specifică pentru întreprinderile din alte grupe, dar cel mai mult la cele cu proprietate mixtă (publică și privată), fără participare străină (84,09%), întreprinderi mixte cu participarea capitalului străin (90,59%).

Indicatorii venituri din vânzări și profit / pierderi până la impozitare. Analiza acestor indicatori a relevat următoarele tendințe (tabelele 10–11). În general, rata de creștere anuală a veniturilor din vânzări în 2014 s-a ridicat la 113,03%. În același timp, indicatorii volumului de vânzări au crescut constant în perioada analizată (cu

excepția anului 2009, când cifra a fost de 83,66%). Cea mai mare rată de creștere a veniturilor din vânzări este caracteristică întreprinderilor cu capital străin (119,13%); o scădere a fost înregistrată numai în ceea ce privește proprietatea mixtă (publică și privată), fără participare străină – 97,12.

În ultimul an s-a înregistrat o scădere a profitului pentru toate grupele de întreprinderi (88,62%). O reducere semnificativă a avut loc în 2012 (32,62%) și în criza din 2009 (23,58%).

Tabelul 10. Indicatorul venituri din vânzări în funcție de forma de proprietate, în % față de anul precedent.

<i>Indicatori</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Total venituri din vânzări, inclusiv:	126,53	117,87	83,66	121,21	117,00	101,97	110,00	113,03
proprietate publică	120,49	120,81	101,13	102,28	106,48	104,79	110,11	105,59
proprietate privată	129,24	118,35	82,06	122,87	117,39	100,56	110,91	114,70
proprietate mixtă (publică și privată) fără participare străină	109,41	108,65	75,96	115,54	123,25	95,81	94,12	97,12
proprietate străină	131,37	130,05	91,77	138,62	109,30	104,53	114,42	119,13
proprietatea întreprinderilor mixte (cu participarea capitalului străin)	122,16	108,42	72,33	117,81	131,84	104,06	104,73	107,86

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS

Comaniile private și cele bazate pe proprietate străină au încheiat anul cu profituri. Cea mai semnificativă creștere a profitului de 10,2 ori a avut loc la întreprinderile cu proprietate străină. Întreprinderile bazate integral sau parțial pe capitalul public au încheiat anul cu pierderi. O astfel de situație a avut loc anterior în 2013. În 2014 pierderi semnificative s-a marcat, de asemenea, la

întreprinderile mixte (cu participarea capitalului străin) (-1528,4 mil lei), în timp ce în anul precedent acest grup de afaceri a demonstrat un profit. Pierderi semnificative în 2014 se remarcă, de asemenea, la întreprinderile mixte cu participarea capitalului străin (-1528,4 mil lei), în timp ce în anul precedent, grupul de afaceri a demonstrat un profit.

Tabelul 11. Rezultate până la impozitare privind forma de proprietate, mil. lei.

<i>Indicatori</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Total profit / pierdere până la impozitare, incl.:	10836,3	15549,4	3666,9	13169,8	14427,5	4706,6	4131,0	3660,8
proprietate publică	1860,2	3167,9	951,0	636,7	487,7	378,0	-106,1	-493,7
proprietate privată	4740,9	8173,3	3738,6	8299,0	8917,1	2668,4	4271,2	5548,2
proprietate mixtă (publică și privată) fără participare străină	284,7	-15,2	-332,2	98,3	218,4	75,8	-291,6	-754,3
proprietate străină	1067,5	1254,5	-187,5	2222,1	2157,5	468,2	87,1	888,9
proprietatea întreprinderilor mixte (cu participarea capitalului străin)	2882,9	2968,9	-503,1	1913,7	2646,8	1116,2	170,5	-1528,4

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNS.

CONCLUZII

http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronic/Note_analitice_teritorial/Nota_Antreprenoriat.pdf

Întreprinderile private, în general, au cea mai mare pondere după numărul de întreprinderi și numărul de angajați. Totodată, se observă o majorare constantă a numărului de întreprinderi. Numărul de angajați, dimpotrivă, este în continuă scădere începând cu 2007 (cu excepția anului 2012), ceea ce corespunde tendinței generale de reducere a ocupării forței de muncă în economie, care a înregistrat progrese doar în 2012-2013. Întreprinderile din sectorul privat funcționează cu profit, totuși suma de venituri variază considerabil de la an la an, iar în 2009 și 2012 s-a observat o reducere evidentă a sumei profitului.

Întreprinderile care dețin capital public ocupa un procent foarte mic, care se reduce anual. Totuși, în aceste companii activează o parte destul de mare a lucrătorilor. În 2014, aceste companii au încheiat anul cu pierderi, o sumă mai semnificativă a pierderilor este specifică pentru proprietatea mixtă (publică și privată) fără participare străină. Este logic să fie revizuit mecanismul de gestionare a patrimoniului public sau să fie privatizate o parte din întreprinderile cu o rată mică de capital public, pentru a îmbunătăți situația, deoarece în această grupă este ocupată o mare parte a forței de muncă.

Ponderea *întreprinderilor bazate integral sau parțial pe capital străin*, deși nu este prea semnificativă, totuși rata celor cu proprietate străină crește, cea a întreprinderilor mixte (cu participarea capitalului străin) este în scădere. În același timp, în aceste grupe de întreprinderi, cota ocupării forței de muncă este mai mare decât ponderea lor în numărul total de companii. Întreprinderile cu capital străin au arătat profit, iar întreprinderilor mixte (cu capital străin) au finalizat 2014, cu o pierdere semnificativă. Având în vedere faptul că întreprinderile cu capital străin activează mai ales în sectorul formal, această tendință mărturisește despre un mediu de afaceri nefavorabil.

Bibliografie

1. *Anuarul statistic al Republicii Moldova, anii 2007-2014.*
2. *Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, nr. 685 din 13.09.2012, Monitorul Oficial nr.198-204/740 din 21.09.2012.*
3. *Nota analitică în baza statisticilor oficiale. Activitatea de antreprenoriat. anexat pe site-ul:*

Recomandat spre publicare: 18.12.2015.